

DE DISNEY A LES TRES BESSONES. LENGUATGE AUDIOVISUAL I NARRATIUS DELS DIBUIXOS ANIMATS

Objectiu de l'activitat presentada: l'objectiu del treball del treball és l'observació de la riquesa audiovisual i narrativa dels dibuixos animats, així com de la seva capacitat de transmissió de valors i actituds. D'aquesta manera es busca allunyar els dibuixos animats de la seva fama de producte simplista i buit en continguts, i se'ls presenta com a diversos i rics en idees.

Nombre d'alumnes que hi han participat: un sol alumne.

Context en el qual s'ha realitzat l'experiència: l'objecte d'estudi són els dibuixos animats destinats a un públic de masses i preferentment infantil, atès que són els més propers i que gaudeixen de menys valoració. La metodologia ha estat la recerca bibliogràfica en una primera part, per tal d'estudiar els dibuixos animats des de diferents punts de vista (històric, tècnic...) i entendre els mecanismes del llenguatge audiovisual en general i del propi dels dibuixos animats en concret. A partir d'aquest estudi s'ha dissenyat una pauta d'anàlisi per al producte audiovisual de dibuixos animats organitzada en diferents apartats (dades generals, imatge, so, estructura i guió, tractament del temps, personatges, ambient, elements propis de l'animació i temes i discurs narratiu). Aquest guió ha servit per a la segona part de l'activitat, consistent en l'anàlisi de tres obres de dibuixos animats que comparteixen com fons comú l'adaptació del conte de la Ventafocs. Aquestes obres són *Swing Shift Cinderella* (MGM, 1945), *Cenicienta* (Disney, 1950) i *Les Tres bessones i la Ventafocs* (Cromosoma, 1995).

Descripció de l'experiència: com ja s'ha indicat, la primera part del treball consisteix en l'estudi dels dibuixos animats des de diferents perspectives. En primer lloc,

s'explica la tècnica de producció industrial dels dibuixos animats i d'altres aspectes tècnics com la classificació que se'n deriva. A continuació es fa un repàs històric dels dibuixos animats destinats al gran públic, i es lliga aquest apartat amb un punt destinat a la situació actual de l'animació a Catalunya, en els camps de la producció i l'emissió. Ambdós apartats estan realitzats bàsicament a partir d'entrevistes a causa de la manca de documents escrits sobre el tema. L'apartat que segueix és el més extens de tots, i es pot dividir en tres punts bàsics. Per començar, s'estudia el llenguatge audiovisual a nivell general, cosa que permet passar al següent apartat: l'estudi d'allò més característics dels dibuixos animats. Això inclou, per una part, els recursos bàsics del *cartoon* clàssic (caigudes, deformacions plàstiques...) i per l'altra els aspectes més destacables de la narrativa per a infants en el camp de l'audiovisual (adaptacions, identificació en els personatges...).

A continuació es realitza l'esquema bàsic d'estudi i es procedeix a l'anàlisi dels tres productes ja indicats. L'anàlisi també inclou un apartat de contextualització de les obres en la productora o directors (en funció del que li donés més empremta) i estudi de l'argument del conte de fades de la Ventafocs, orígens i adaptacions al cinema.

Pel que fa a l'estudi dels productes en sí, es tenen en compte els apartats del guió i finalment es fa una conclusió comparativa de les tres obres, que té en compte bàsicament les idees o visió del món que cada una mostra a través de l'estructura, la imatge i caracterització dels personatges, així com els valors que se'n deriven (posant èmfasi en la relació home-dona) i la seva relació amb el context històric.

Així, s'observa una gran diversitat en els temes, tot i compartir aparentment una mateixa història base. A *Swing Shift Cinderella* se'ns mostra un món convuls, violent i un cert alliberament de la dona, des d'una òptica que busca la frivolitat i els antivalors, cosa més o menys explicable pel context de l'obra (segona guerra mundial) i el tarannà del director, Tex Avery. A la versió del conte feta per Disney, en canvi, es presenta un món idealitzat, tot intentant retornar a un passat destruït on els homes salven les dones i tothom té el que es mereix. Les actituds dels personatges també

conduïxen cap uns altres valors, més lligats a l'esforç i treball individual, concepció força lligada a l'ideal americà de "l'home fet a sí mateix". I finalment, Les Tres bessones ens donen la versió del conte més políticament correcte en els nostres temps, que reflecteix una nova unitat familiar (amb una dona que anomena "calçasses" al seu marit) i uns nous valors.

Valoració de la percepció de l'alumnat: el treball m'ha permès observar la complexitat dels dibuixos animats i la gran diversitat que presenta aquest món, i especialment la seva capacitat de transmissió de valors. Així, he comprovat que res del que mirem es pot considerar buit de continguts, i tot pot deixar un rastre en forma de valors o actituds.

Un altre tema que se m'ha presentat i en el qual m'hauria agradat aprofundir ha estat la programació de la televisió infantil, atesa la seva dificultat i la importància que juga la televisió en els infants de la nostra societat.